

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: JUDr. J. B.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2004, č. j. 1 Cad 81/2003 – 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížností výše specifikovaný rozsudek, kterým byla zamítnuta stěžovatelova žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 3. 2003, jímž bylo stěžovateli přiznáno zvýšení důchodu pro bezmocnost, a to pro částečnou bezmocnost, ve výši 464 Kč (20 % částky, která podle zákona o životním minimu se považuje za potřebnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb osoby, která není nezaopatřeným dítětem).

V kasační stížnosti uvádí, že rozhodnutí městského soudu trpí vadou řízení spočívající v tom, že skutková podstata nemá dostatečnou oporu ve spisech a je s nimi v rozporu; přitom se odvolává na své podání městskému soudu ze dne 12. 1. 2004, kterým se soud nezabýval, rovněž se odvolává na soudu již poskytnuté dokumenty a v doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 2. 2004 poukazuje na propouštěcí zprávu z FN B. po hospitalizaci ve dnech 4. 2. 2004 - 12. 2. 2004, s níž má být v rozporu závěr posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí z 17. 12. 2003.

Stěžovatel tak uplatňuje důvod kasační stížnosti upravený v § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy vadu řízení, pokud mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Tato vada by mohla nastat, pokud by soud svůj právní závěr opřel o nedostatečně a neúplně či rozporuplně zjištěný skutkový stav, v tomto případě nepříznivý zdravotní stav odůvodňující přiznání zvýšení důchodu pro bezmocnost ve stupni převážné bezmocnosti. Skutková podstata, z níž soud vycházel, by neměla oporu ve spise, pokud by součástí soudního spisu nebyly podklady, z nichž soud vycházel a na které ve svém rozhodnutí odkazuje, popřípadě skutková zjištění jsou nedostatečná. V rozporu se spisem by mohla skutková zjištění být za situace, kdy by závěr, který soud učinil, byl v rozporu se soustředěnými podklady.

Ze správního a soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil:

Stěžovatel podal dne 13. 11. 2002 žádost o zvýšení důchodu pro bezmocnost; lékař Pražské správy sociálního zabezpečení posoudil jeho deficit sebeobsluhy jako částečnou bezmocnost dne 26. 2. 2003, žalovaná vydala dne 20. 3. 2003 pod č. 450 417 474 rozhodnutí, kterým stěžovateli přiznala zvýšení důchodu pro částečnou bezmocnost, od 1. 9. 2002.

Stěžovatel v podání ze dne 28. 3. 2003, které adresoval Pražské správě sociálního zabezpečení a odeslal 31. 3. 2003, se domáhal zvýšení důchodu pro převážnou bezmocnost; poukazoval přitom na rozhodnutí z 20. 3. 2003, kterým mu byla přiznána dávka z titulu částečné bezmocnosti. Poté se opakovaně v této věci obracel na žalovanou a požadoval přehodnocení rozhodnutí z 20. 3. 2003 cestou obnovy řízení či přezkoumání mimo odvolací řízení. Takové podání ze dne 10. 9. 2003 žalovaná postoupila městskému soudu jako žalobu proti rozhodnutí ze dne 20. 3. 2003. Stěžovatel ve svém vyjádření soudu ze dne 16. 10. 2003 zřetelně uvedl, že nebylo jeho úmyslem se soudit, podával mimořádné opravné prostředky v řízení správním, nicméně když už žalovaná jeho podání postoupila soudu, souhlasí s tím, aby jeho věc byla předmětem přezkumného řízení soudního. Přitom uvedl, že zásadní důvod, o němž opírá své přesvědčení, že je převážně bezmocný, pramení z výsledku jeho posouzení pro účely mimořádných výhod pro osoby těžce zdravotně postižené, kdy mu v důsledku posudku posudkové komise ministerstva ze dne 8. 7. 2003 byl přiznán III. stupeň těchto výhod jako osobě s podstatným omezením pohybových nebo orientačních schopností (trpící postižením, které je s tímto posudkovým hlediskem srovnatelné).

K žádosti soudu vydala dne 17. 12. 2003 posudek posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která jednak na základě posouzení v komisi za přítomnosti odborného internisty, jednak na základě návštěvy stěžovatele v domácnosti, uzavřela svůj posudkový nálezný tak, že stěžovatel byl k datu vydání napadeného správního rozhodnutí částečně bezmocný; nepotřeboval pravidelnou pomoc popřípadě soustavný dohled jiné osoby při hlavních životních úkonech, potřeboval však dlouhodobě pomoc jiné osoby při některých nezbytných životních úkonech. Posudek uvádí, že stěžovatel byl schopen se umýt, učesat, oholit, obléci, má problémy s obouváním, na WC dojde, nají a napije se sám. Ven vychází jen v doprovodu dcery. Potíže, které akcentoval posudek, byly soustředěny do závratí, úkonů v předklonu. Komise doporučila s ohledem na vývoj situace posoudit schopnost sebeobsluhy v cca půlročním odstupu opětovně. Oproti situaci v červenci 2003 komise konstatovala zlepšení jeho zdravotního stavu, které vázala k léčbě nádorového onemocnění. K datu rozhodnému pro posouzení (20. 3. 2003) komise považovala možnost sebeobsluhy za ztíženější, než jakou ji shledala v době posouzení (17. 12. 2003).

Stěžovatel trpí řadou závažných chronických interních onemocnění, pro která od roku 1984 požívá invalidní důchod. Dominujícím postižením je kardiovaskulární postižení, dalším je diabetes mellitus s komplikacemi v oblasti dolních končetin, nejnovějším onemocněním byl nádor rekta, byla realizována zevní aktinoterapie.

K jednání soudu se stěžovatel s omluvou nedostavil; městský soud v řízení, v němž posoudil podání ze dne 10. 9. 2003 jako včas podanou žalobu, doplnil dokazování posudkem posudkové komise ministerstva ze dne 17. 12. 2003, přičemž s ohledem na charakter věci (posouzení zdravotního stavu) zdůraznil, jaký význam má tento důkaz v případě, že je celistvý, přesvědčivý a nevzbuzující žádných pochyb. Městský soud pak v rozsudku vyložil platnou právní úpravu dávky náležející k důchodu z důchodového pojištění v případě, že je její poživatel uznán bezmocným, obsaženou v § 70 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, a v § 2 vyhlášky MPSV č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění.

Nejvyšší správní soud posoudil námitku obsaženou v kasační stížnosti (vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti - § 109 s. ř. s.) jako nedůvodnou.

Stěžovatel svou námitkou míří na zjišťování skutkového stavu věci v průběhu řízení soudního. Vytýká soudu, že se nezabýval skutečnostmi, jež uvedl ve svém podání soudu ze dne 12. 1. 2004, a dále poukazuje na závěry z hospitalizace v únoru 2004.

Nejvyšší správní soud zde musí nejprve připomenout, že žalobu ve správním soudnictví je možno podat jen do dvou měsíců od doručení rozhodnutí (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), přičemž rozšířit žalobu lze jen ve lhůtě pro podání žaloby (§ 71 odst. 2 s. ř. s.). Pokud tedy stěžovatel rozšířil důvody pro podání žaloby podáním ze dne 12. 1. 2004, lze pouze konstatovat, že tak učinil nesporně po zákonem předvídané lhůtě. Správní soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční a koncentrační, která neumožňuje, aby v průběhu soudního řízení žalobce rozšiřoval důvody, pro které shledává napadené správní rozhodnutí nezákonným. V podání, které bylo posléze považováno za žalobu, stěžovatel popisuje svá onemocnění, léky, které užívá, a potíže se závratěmi. Poukazuje na závěry posudkové komise z 8. 7. 2003, které byly podkladem pro přiznání mimořádných výhod III. stupně. Míří tedy nesporně ke zjištění míry jeho soběstačnosti.

Městský soud tedy jednak posoudil podání s nejvyšší mírou příznivosti pro stěžovatele, neboť stěžovatel žalobu ve dvouměsíční lhůtě evidentně nepodal a ani tak učinit nechtěl – stejně tak je zřejmé, že již 28. 3. 2003 byl nesporně obeznámen s obsahem rozhodnutí z 20. 3. 2003 (podání adresované Pražské správě sociálního zabezpečení). Jestliže za této situace soud podání z 10. 9. 2003 přijal jako včas podanou žalobu, učinil tak v maximální snaze umožnit stěžovateli přístup k soudnímu přezkumu a tedy i objektivizaci jeho zdravotního postižení pro účely dávek náležejících z titulu bezmocnosti. Nelze soudu tedy vyčítat, že neposuzoval další důvody, o které stěžovatel žalobu rozšířil v lednu 2004; polemizoval zde totiž se závěry posudku komise ministerstva z 17. 12. 2003, označuje jej za rozporuplný ve vztahu k posudku vypracovanému pro jiné účely dne 8. 7. 2003, ve vztahu k jeho plné invaliditě, k výsledku koloskopického vyšetření ze dne 18. 12. 2003, interpretuje pak návštěvu předsedy komise, uvádí, že z postele nevstal „celkem hbitě“, s osobní hygienou mu pomáhají blízcí, potřebuje pomoc při obouvání, oblékání, přípravě jídla, zajišťováním nákupů. Rozhodnutí je vadné též proto, že výše dávky měla být podle stěžovatele odvozena od zvýšených částek životního minima v souvislosti s jeho diabetem.

Městský soud tedy nemohl rozšířit přezkum napadeného rozhodnutí ve všech aspektech, které stěžovatel požadoval. S ohledem na skutečnost, že posouzení zdravotního stavu je věcí medicínskou, stejně jako intenzita potřeby ošetření a obsluhy jinou osobou, opřel městský soud své právní závěry o posudek komise ministerstva, jenž byl shledán úplným a přesvědčivým. K tomu je třeba dodat, že komise posuzuje zdravotní stav a nutnost ošetření a obsluhy a v konečném důsledku tedy míru soběstačnosti k datu napadeného správního rozhodnutí, tedy zde k datu 20. 3. 2003. Výsledky lékařských vyšetření po tomto datu mohou sice přispět k výslednému obrazu, ale jen, jsou-li takto výslovně zaměřeny. Pokud popisují situaci aktuální, pak nemohou být většinou zásadními podklady pro posudkový výrok, neboť i míra soběstačnosti prochází vývojem. Posudek vydaný dne 17. 12. 2003 proto nemůže být poměřován posudkem vydaným o cca půl roku dříve pro jiné účely za použití jiných posudkových kategorií, ani později vydanými výsledky vyšetření (koloskopie z 18. 12. 2003), pokud nebyla výslovně zaměřena na situaci k datu vydání rozhodnutí. Z hlediska kasační stížnosti je pak irelevantní poukaz na výsledky hospitalizace v únoru 2004, neboť podle § 109 odst. 4 soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí soudem.

Vyvíjející se míra omezení soběstačnosti může být ovšem důvodem pro přehodnocení stupně bezmocnosti k nově podané žádosti o příslušnou dávku.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že v postupu městského soudu nezjistil žádné vady řízení, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé, zejména nezjistil, že by skutková zjištění neměla oporu ve spise nebo byla s ním v rozporu. Proto kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 120 s. ř. s. za použití § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, ovšem s. ř. s. jí právo na náhradu nákladů řízení přesto nepřiznává (§ 60 odst. 2).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. března 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu